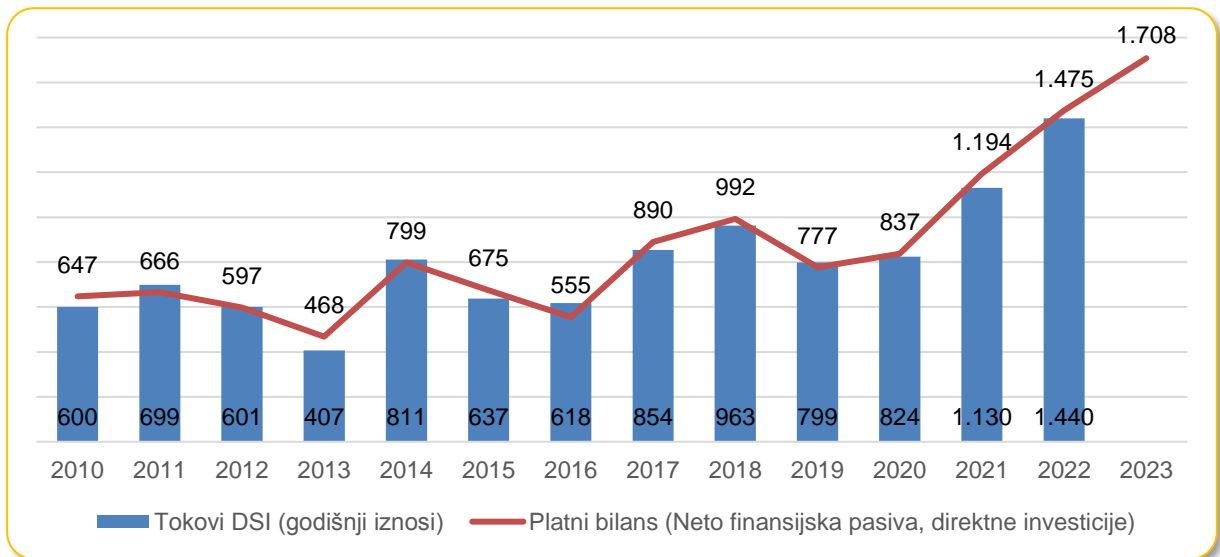

Direktne strane investicije (DSI) – stanje i performanse

U 2022. godini, prema podacima Centralne banke BiH (CBBH), direktne strane investicije (DSI) u Bosni i Hercegovini su iznosile 1,440.3 miliona KM ili 736.4 miliona eura. DSI su u 2022. godini porasle za 27.5%, sa najvećim iznosom od 2007. godine.

Prema preliminarnim podacima Centralne banke BiH (CBBH) u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine (stavka neto finansijska pasiva/obaveze, direktnih investicija), **direktna strana ulaganja su iznosila 1.7 milijardi KM u 2023. godini** i porasla 15.8% u odnosu na prethodnu godinu (izvor platni bilans). Za detaljnije analize svakako je potrebno sačekati i zvanične podatke u okviru stanja i tokova DSI, koji se očekuju krajem augusta ove godine. Obzirom da se podaci u okviru platnog bilansa i statistike DSI prikupljaju na osnovu različitih metodologija, tako ni iznosi nisu identični, ali svakako mogu potvrditi trend tj. povećanje ili smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Nadamo se da će zvanični podaci DSI potvrditi i novi najveći iznos nakon 2007. godine.

Pregled godišnjih iznosa tokova DSI i neto finansijskih obaveza/pasive DI, milioni KM

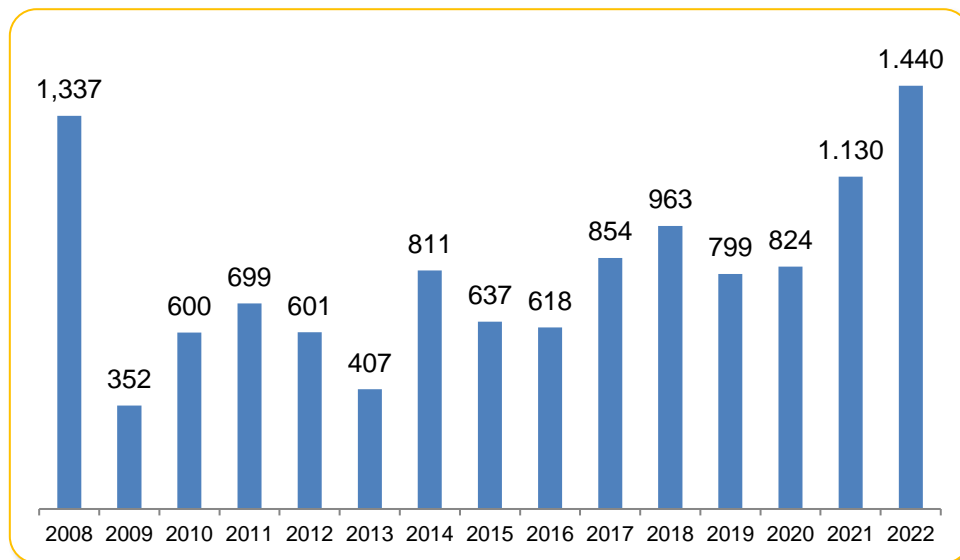
Izvor: Centralna banka BiH, mart 2023. godine;

Bosna i Hercegovina je u 2007. godini imala najveći zabilježeni godišnji iznos DSI od 2.6 milijardi KM, zahvaljujući privatizaciji velikih državnih preduzeća. U 2008. godini priliv DSI od 1.3 milijarde KM je bio zadovoljavajući, naročito jer je realizovan bez značajnijih privatizacija i sa pozitivnom strukturom (ulaganje u proizvodni sektor i visoko učešće greenfield ulaganja).

Globalna ekonomska kriza je značajno uticala na smanjenje ulaganja u 2009. godini. U periodu 2010 - 2020. godina trend priliva DSI je promjenljiv i neujednačen. Prosječan

godišnji iznos DSI za period 2018. – 2022. je 1,031 KM miliona KM i povećan je u odnosu na desetogodišnji prosjek (2013. – 2022.) koji je iznosio 848 miliona KM.

Pregled godišnjih iznosa tokova DSI, milioni KM

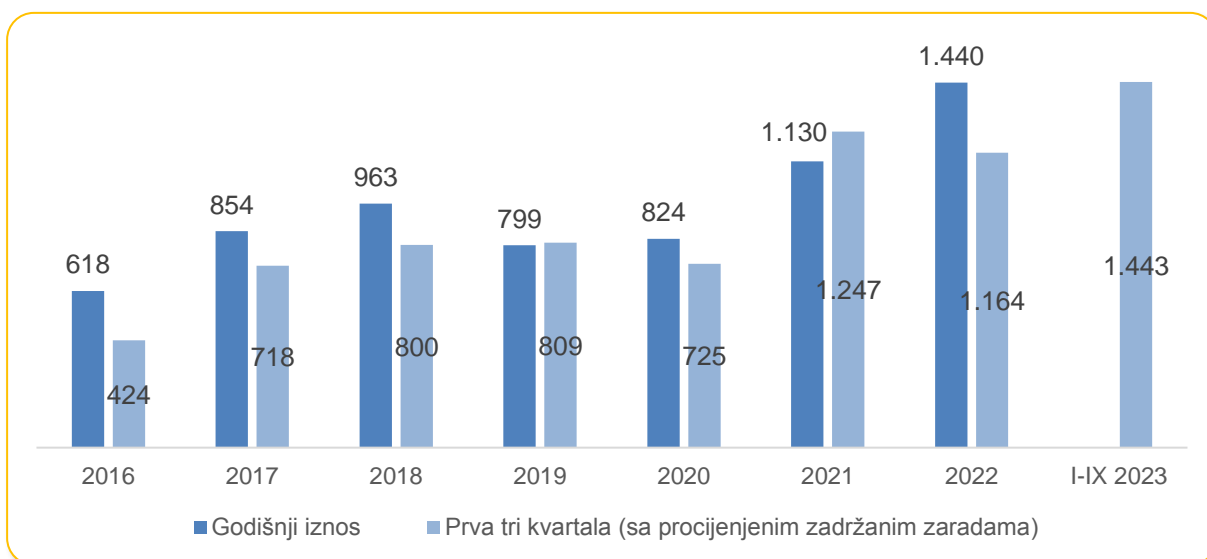
Izvor: Centralna banka BiH

Prema revidiranim podacima za 2021. godinu DSI u BiH su iznosile 1,130 miliona KM ili 577.8 miliona eura, te registrovle rast DSI 37.2% u odnosu na prethodnu godinu. Kako je već navedeno i u 2022. je registrovano značajno povećanje DSI.

Prema preliminarnim podacima Centralne banke BiH u okviru tokova DSI, sa procijenjenim zadržanim zaradama, **za period januar – septembar 2023, direktne strane investicije su iznosile 1,442.8 miliona KM** ili 737.7 miliona eura. Uz napomenu da su preliminarni podaci podložni naknadnim revizijama, strana ulaganja u periodu I – IX 2023. su veće 23.9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Obzirom na pozitivne pokazatelje značajnog povećanja direktnih stranih investicija (DSI) u 2021. i 2022. godini, kao i na osnovu prvih podataka za 2023. godinu, nadamo se da će se rast DSI u Bosni i Hercegovini nastaviti.

Usporedni pregled godišnjih i iznosa za prvih devet mjeseci u okviru tokova DSI od 2016. godine, u milionima KM

Izvor: Centralna banka BiH, Tokovi DSI, januar 2024. godine

Stanje direktnih stranih investicija na kraju decembra 2022. godine

Ukupne direktne strane investicije u Bosni i Hercegovini, zaključno sa decembrom 2022. iznose 17,447.4 miliona KM (8,921 miliona EUR). Po komponentama iznos čine vlasnički udjeli i zadržane zarade sa 14,311.9 miliona KM (7,317.5 miliona eura) i ostali kapital u iznosu od 3,135.5 miliona KM (1,603.2 miliona eura).

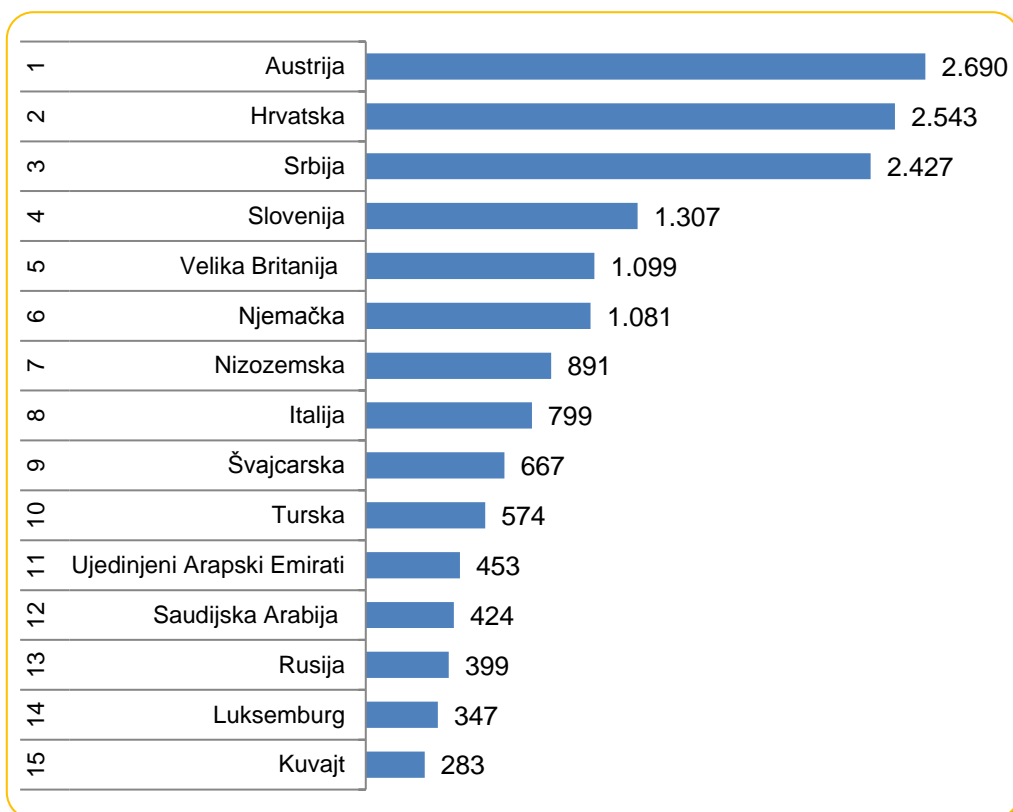
Posmatrano po područjima, Federacija BiH učestvuje u ukupnim DSI sa 64.5% (11,256.4 miliona KM), Republika Srpska sa 34.4% (5,994.2 miliona KM) i Brčko Distrikt sa 1.1% (196.8 miliona KM).

Prema ukupnim iznosima ili stanje DSI, zaključno sa decembrom 2022. godine, zemlje koje su investirale najviše u BiH su: Austrija (2,690 miliona KM), Hrvatska (2,543) i Srbija (2,427). Slijede zemlje sa investiranim kapitalom preko milijardu KM: Slovenija (1,307 miliona KM), Velika Britanija (1,099 miliona KM) i Njemačka (1,081.4 miliona KM). Evropske zemlje su i dalje najznačajniji investitori u Bosni i Hercegovini. Investicije iz EU 27 zemalja čine 59.4% ukupnih DSI u BiH (10.4 milijardi KM).

U okviru proizvodnje (primarna, industrijska i proizvodnja struje) investirano je 37.7% od ukupnih direktnih stranih investicija u BiH, slijedi bankarski sektor sa 19.6%, trgovina 14.3% i telekomunikacije (ICT) 11.4%.

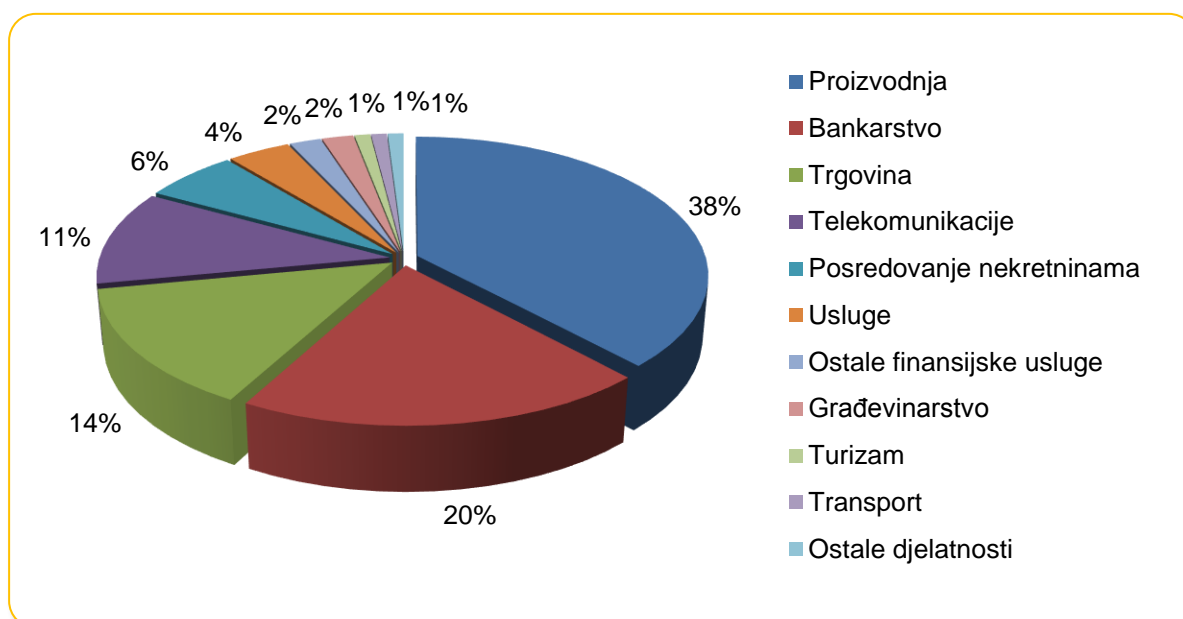
**Najznačajnije zemlje investitori u BiH, decembar 2022,
ukupno 17.4 milijardi KM**

milioni KM

Izvor: Centralna banka BiH

**Stanje DSI po sektorima (%)
decembar 2022.**

Izvor: prema podacima Centralna banka BiH

Direktne strane investicije u Bosni i Hercegovini u 2022. godini

Povećanje DSI od 27.5% u 2022. godini i najveći iznos od 2007. godine, sa 1,440.3 miliona KM ili 736.4 miliona eura, jeste pozitivan pokazatelj.

Kako je saopćeno iz Centralne banke BiH: značajan rast DSI u 2022. godini posljedica je visokih reinvestiranih zarada postojećih nefinansijskih i finansijskih preduzeća sa stranim investicijama, dok su ulaganja u obliku vlasničkog kapitala i ostalog kapitala (međukompanijskog pozajmljivanja) iznosila ukupno 500 miliona KM.

Zemlje koje su u Bosnu i Hercegovinu u 2022. godini najviše investirale su: Velika Britanija (271.8 miliona KM), Austrija (175.8 miliona KM), Nizozemska (166.6 miliona KM), Njemačka (159.5 miliona KM) i Srbija (134.4 miliona KM), sa investiranim kapitalom većim od 100 miliona KM.

Prema saopštenju Centralne banke BiH, posmatrano po djelatnostima, najviše stranih investicija u 2022. je realizovano u oblasti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom u iznosu od 199.9 miliona KM, zatim u oblasti finansijskih uslužnih djelatnosti 146.8 miliona KM, te u oblasti proizvodnje baznih metala 122.9 miliona KM. Sa investicijama preko 100 miliona KM slijede: Trgovina na veliko (114.0) i Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda (108.4 miliona KM).

Promatrano po područjima pripadnosti u 2022. godini u Federaciji BiH je registrovano 1,001.2 miliona KM DSI (ili učešće 69.5% u godišnjem iznosu), u Republici Srpskoj 394.1 miliona KM (učešće 27.4%), a u Brčko Distriktu 45.0 miliona KM (učešće 3.1%).

Povećanje stranih ulaganja potaknuto reinvestiranjem potvrđuje pozitivno poslovanje i širenje kapaciteta postojećih stranih investitora, što je svakako dobar pokazatelj i za potencijalne investitore. Svjedočenja ili „uspješne priče“ stranih ulagača potvrđuju da je Bosna i Hercegovina povoljna destinacija za strana ulaganja, te da možemo biti optimistični u pogledu priliva direktnih stranih ulaganja u narednom periodu.

April 2024. godine